

5733

الحمد لله

www.ketab.ir

صنایع دستے عشایر ایران

لادن مهدی زاده

سرشناسه: مهدی زاده، لادن، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور: صنایع دستی عشایر ایران / لادن مهدی زاده:
مشخصات نشر: قم: امام همام، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۳۴-۱۴-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: ایلات و عشایر--ایران--صنایع
موضوع: صنایع دستی--ایران
موضوع: Handicraft -- Iran
رده بندی کنگره: ۱۳۹۵: ۹۱۰۷/۷
رده بندی دیویی: ۷۵۴/۵۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۳۳۳۷۲

آشنائات امام همام

صنایع دستی عشایر ایران

نویسنده: لادن مهدی زاده
ویرایش و نمونه خوانی: لیلا اویدبخش
طرح جلد: جواد واداد
نظارت چاپ: حسین مطیع
تاریخ انتشار: ۱۳۹۵- نوبت چاپ: اول
شمارگان: ۹۰۰ نسخه
قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۳۴-۱۴-۲
نشانی: قم، خیابان صفاشهر،
۱۵ متری دوم، پلاک ۱۵۶
ارتباط با مشتریان: ۰۲۵۳۲۸۵۶۰۰۸
hadi_matin88@yahoo.com
کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست

- تاریخچه‌ای از عشایر ۱۷
- ایلات و عشایر حوزه غرب و جنوب ایران ۱۸
- ایلات و عشایر حوزه شرق و جنوب شرق ۲۳
- ایلات و عشایر حوزه شمال غرب ۲۴
- ایلات و عشایر حوزه شمال شرق ۲۵
- ایلات و عشایر حوزه مرکزی ۲۶
- تاریخچه عشایر از نگاه سازمان ملی عشایر ۳۰
- صنایع دستی بخساری‌ها ۳۷
- گروه اول ۳۷
- قالی ۳۸
- گبه ۳۸
- خربسک ۳۸
- گلیم ۳۸
- هورژین (خورجین) ۳۸
- هورژ (خورج) ۳۹
- مَهْدَه ۳۹
- هورژ (خورج) ترک ۳۹
- هور ۳۹
- شله ۳۹
- توبره یا توברה ۴۰
- تی پر یا نمکدان ۴۰

۴۰	..... سفره‌ی آردی
۴۰	..... جُل (روزینی)
۴۰	..... پیش سینه
۴۱	..... وریس (وِرس)
۴۱	..... بُهون یا سیاه چادر
۴۱	..... جاجیم
۴۱	..... موج
۴۱	..... چوقا (چوخا)
۴۲	..... گروه دوم
۴۲	..... نمد مالی
۴۲	..... کارد مالی
۴۳	..... گیوه دوری
۴۳	..... قفل‌سازی
۴۳	..... صنایع دستی عشایر
۴۴	..... گلیم‌بافی دختران عشایر بخیر
۴۵	..... صنایع دستی عشایر سبلان
۴۵	..... فرماش
۴۶	..... نمد
۴۶	..... ورنی
۴۸	..... جامتائی
۴۸	..... قوولوق
۴۹	..... پیشینه صنایع دستی عشایر
۶۸	..... تعاریف، ویژگی‌ها و خصیصه‌های صنایع دستی ایران
۶۹	..... ویژگی‌های هنرهای دستی
۷۲	..... طبقه‌بندی صنایع دستی ایران

- سفالگری، هنر عشایر ایران زمین ۸۳
- سفالگری ۸۵
- دوره پیش از تاریخ ۸۸
- مادها و هخامنشیان (۷۲۸-۳۳۰ پیش از میلاد) ۸۸
- سفالینه اشکانیان ۸۹
- هنر ساسانیان ۹۰
- سفالینه سلجوقیان ۹۱
- سفالگری دوره خوارزمشاهیان ۹۳
- سفالگری دوره ایلخانیان ۹۴
- سفالگری دوره تیموریان ۹۶
- ظرف سفالی عهد صفویان ۹۷
- سفالگری دوره زندیه تا عصر حاضر ۹۸
- تزئینات سفالو سفالگری ایران دوره اسلامی ۱۰۰
- سفالینه لعابدار ۱۰۲
- تاریخچه سفالمینا ۱۰۵
- گلدان سفالی میناکاری شدی ۱۰۸
- نقوش سفال مینایی ۱۱۰
- مینای زراندود ۱۱۲
- نقش کنده ۱۱۳
- سفال بالعباشیده ۱۱۱
- سفالینه با تزیین زیر لعاب ۱۱۴
- زیباترین ظروف سفالینه نقاشی شده زیر لعاب ۱۱۸
- حصیربازی، هنر عشایر بزرگ ۱۱۹
- مراکز تولید انواع محصولات ۱۱۹
- مواد اولیه مصرفی ۱۲۰

۱۲۰.....	ابزار کار.....
۱۲۱.....	طریقه تهیه مواد اولیه و شیوه بافت نی باتلاقی.....
۱۲۳.....	کاربرد حصیر.....
۱۲۳.....	روش نگهداری و شست و شوی حصیر.....
۱۲۳.....	گلیج بافی یکی از دستبافته‌های سنتی ایران.....
۱۲۵.....	سبد بافی یا همان مروار بافی.....
۱۲۶.....	محصولاتی که مروار بافان تولید می‌کنند.....
۱۲۸.....	صنایع دستی قشم.....
۱۳۰.....	آشنایی با صنایع دستی ایران.....
۱۳۰.....	۱- حکرتگی یدایش صنایع دستی.....
۱۳۱.....	۲- صنایع دستی را تعریف کنید؟.....
۱۳۱.....	۳- صنایع سبکین را تعریف کنید؟.....
۱۳۱.....	۴- صنایع سبک را تعریف کنید؟.....
۱۳۲.....	۵- ویژگیهای صنایع دستی ایران.....
۱۳۲.....	۶- ویژگیهای صنایع دستی را از نظر اقتصادی.....
۱۳۳.....	۷- طبقه بندی صنایع دستی ایران.....
۱۳۴.....	هر دواتگری.....
۱۳۵.....	شیوه‌های ساخت ظروف در هنر دواتگری.....
۱۳۷.....	سُپ بافی (صنایع دستی لارستان).....
۱۳۷.....	صنایع دستی عشایر قشم.....
۱۳۹.....	صنایع دستی کُردها.....
۱۴۰.....	قالی و گلیم.....
۱۴۱.....	محصولات نازک کاری.....
۱۴۱.....	جولایی (نساجی سنتی).....
۱۴۲.....	کلاش.....

- ۱۴۲ ..... ساخت ابزار و آلات موسیقی
- ۱۴۳ ..... صنایع دستی ترکمن ها
- ۱۴۵ ..... ماری گل (کوشک دابان)
- ۱۴۶ ..... قابسه گل (قبسه گل)
- ۱۴۷ ..... طغر گل
- ۱۴۷ ..... طرح قابوس
- ۱۴۷ ..... گل آیدی (آیت لیق)
- ۱۴۹ ..... کچه
- ۱۴۹ ..... بالاس (پلاس)
- ۱۵۰ ..... خورجین (نوبره)
- ۱۵۰ ..... نوارهای منفرد
- ۱۵۰ ..... خورجین و قالیچه های کرک
- ۱۵۰ ..... گلیم
- ۱۵۱ ..... سوزن دوزی
- ۱۵۱ ..... صنایع دستی عشایر در تمدن بشری
- ۱۵۹ ..... هنرها و صنایع دستی قوم لر
- ۱۶۴ ..... صنایع دستی فرهنگ ماندگار
- ۱۸۳ ..... معرفی برخی از صنایع دستی عشایر
- ۱۸۶ ..... صنایع دستی چوبی
- ۱۸۸ ..... حصیر بافی
- ۲۰۰ ..... معرق چوب
- ۲۰۳ ..... صنایع دستی سنگی
- ۲۰۴ ..... تراش سنگ های قیمتی
- ۲۰۴ ..... ۱- فیروزه تراشی

۲۰۵	۲- عقیق تراشی
۲۰۵	۳- قلمزنی سنگ
۲۰۶	سنگ تراشی سنتی (حجاری)
۲۰۶	حجاری و خراطی سنگ
۲۰۷	طلاکوبی و فیروزه کوبی
۲۰۸	معرق سنگ
۲۱۰	صنایع دستی فلزی
۲۱۲	قفل سازی
۲۱۳	قفل سازی در چالستر
۲۱۶	قلم زنی
۲۲۳	صنایع دستی فلزی
۲۲۳	کوفته گری
۲۲۴	مس گری
۲۲۶	آهنگری سنتی
۲۲۶	ملیله کاری
۲۳۷	نقاشی روی شیشه
۲۳۹	نقاشی قهوه خانه
۲۴۰	کاغذ سازی
۲۴۱	خوشنویسی
۲۴۵	مینیاتور
۲۴۷	بافته های داری و زیرانداز
۲۴۷	زیر انداز
۲۴۷	زیلو
۲۵۵	دستگاه قالببافی
۲۵۶	گبه

۲۵۷	..... گلیم
۲۵۸	..... گلیم بافی در قوچان
۲۵۹	..... گلیم بافی در کلات
۲۵۹	..... پلاس
۲۶۰	..... گلیم سوزنی
۲۶۰	..... گلیم سوماک
۲۶۱	..... رودوزی‌های سنتی
۲۶۱	..... سوزن دوزی
۲۶۲	..... چهل تکه دوزی
۲۶۳	..... صنایع دستی چرمی
۲۶۴	..... سراجی سنتی
۲۶۸	..... سوخت روی چرم
۲۷۰	..... نقاشی روی چرم
۲۷۱	..... نساجی
۲۷۱	..... جاجیم بافی
۲۷۲	..... کارت بافی (نوار بافی)
۲۷۴	..... برک بافی
۲۷۴	..... چاپ باتیک
۲۷۵	..... گذری کوتاه به هنر چاپ در قبل و بعد از اسلام
۲۷۶	..... تاریخچه باتیک ایران
۲۷۹	..... چادر شب بافی
۲۸۰	..... درخت خرما و صنایع دستی
۲۸۰	..... ۱- بازن
۲۸۲	..... ۲- بی دری
۲۸۲	..... ۳- پری

- ۴- پروند ۲۸۳
- ۵- تاکو ۲۸۳
- ۶- تک ۲۸۴
- ۷- جامش ۲۸۴
- ۸- دموک ۲۸۵
- ۹- دوز ۲۸۵
- ۱۰- زیرپایی ۲۸۶
- ۱۱- ست ۲۸۶
- ۱۲- سربونی ۲۸۶
- ۱۳- سیلک ۲۸۷
- ۱۴- سواس ۲۸۷
- ۱۵- سوند ۲۸۸
- ۱۶- شلوت ۲۸۸
- ۱۷- کفات ۲۸۹
- ۱۸- کفاتر ۲۸۹
- ۱۹- کچیل ۲۸۹
- ۲۰- مشکو ۲۹۰
- صنایع دستی دوران اسارت ۲۹۰
- الف) صنایع دستی ۲۹۲
- الف - ۱ - تسبیح سازی ۲۹۳
- الف - ۲ - گلدوزی، منجوق دوزی و پولک دوزی ۲۹۴
- الف - ۳ - کیف بافی و گیوه بافی ۲۹۵
- الف - ۴ - صحافی ۲۹۵
- الف - ۵ - آلبوم عکس سازی ۲۹۶
- الف - ۶ - سنگ سابی ۲۹۶
- ب) ابتکارات و خلاقیت ها ۲۹۷

۲۹۸	سفره غذا
۲۹۸	خاک‌انداز
۲۹۹	نامه‌های نامریی
۲۹۹	چاپ دستی
۲۹۹	ساخت ماکت
۳۰۰	عروسک‌سازی
۳۰۰	قیچی
۳۰۰	آیگر مکن برقی
۳۰۰	ساخت المنت
۳۰۱	دومکن غذا
۳۰۱	اجاق برقی
۳۰۱	دار قالی
۳۰۲	طناب
۳۰۲	آلبوم عکس
۳۰۲	قاب عکس
۳۰۲	توپ ورزشی
۳۰۳	مجسمه‌سازی
۳۰۳	ساخت اسلاید
۳۰۳	دستگاه پخش اسلاید
۳۰۴	دفترچه‌سازی
۳۰۴	تخته‌سیاه دستی
۳۰۴	جامدادی مخفی
۳۰۴	ساخت مرکب
۳۰۵	تخته‌ی وایت برد
۳۰۵	سوزن دست ساز
۳۰۶	کاپ مسابقه

۳۰۶	.....*	کلاه بافتنی
۳۰۶	.....*	انعکاس نور
۳۰۷	.....*	عصا و عروسک چوبی
۳۰۷	.....*	شال کمری
۳۰۷	.....*	دمپایی
۳۰۸	.....*	ساخت غلتک
۳۰۸	.....*	قاشق غذاخوری
۳۰۸	.....*	جراح خواب
۳۰۸	.....*	لیف حمام
۳۰۸	.....*	ساخت آتش بلوئیزون
۳۰۹	.....*	صنایع دستی صادراتی عشایر
۳۱۰	.....*	زیورآلات مورد علاقه خارجیها
۳۱۱	.....*	کشورهای خریدار صنایع دستی
۳۱۱	.....*	هنر همدانیها در آن سوی مرزها
۳۱۲	.....*	سرنوشت صنایع دستی
۳۱۶	.....*	صنایع دستی عشایر هرمزگان
۳۱۸	.....*	صنایع دستی بومی
۳۱۸	.....*	محصولات سفالی
۳۱۹	.....*	محصولات حصیری
۳۱۹	.....*	بافته‌های داری سنتی
۳۱۹	.....*	حصیربافی
۳۲۰	.....*	سفالگری
۳۲۰	.....*	گلابتون دوزی
۳۲۱	.....*	خوس دوزی
۳۲۱	.....*	بادله دوزی

- ۳۲۱ ..... سوزندوزی
- ۳۲۲ ..... قالیبافی
- ۳۲۲ ..... خرسک بافی
- ۳۲۳ ..... شیریکی پیچ
- ۳۲۳ ..... چادرشب بافی
- ۳۲۳ ..... چننه بافی
- ۳۲۴ ..... صنایع دستی دریایی
- ۳۲۴ ..... عبا بافی و عشایر
- ۳۲۵ ..... نحوه کار
- ۳۲۷ ..... ناگفته‌هایی از صنایع دستی عشایر
- ۳۲۸ ..... صنایع دستی بافنی کهن در کرمانشاه
- ۳۲۸ ..... کاربرد صنایع دستی بافنی
- ۳۲۹ ..... تاریخچه صنایع دستی بافنی
- ۳۳۳ ..... مراسم پشم‌چینی (برینه)
- ۳۳۶ ..... رشگ (سبد بافته شده با موی بز)